

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 0 fit — kr.
Fél évre 3 fit — kr.
Negyed évre 1 fit 50 kr.

Egyen szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kasincsy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitlár soronként 20 krajczár.

A meghaltak szelleme.

1899. okt. 2.

— *Vasbot és revolver.* A „gyöngébbek kedveért” megemlítjük, noha a cím után már teljesen fölösleges, hogy az itt következő eset Szabadkán történt meg; Európában már másutt nem verekednek az emberek. A város mai közgyűlésén Mamuzsich Ágoston ügyvéd gunyolta az unokatestvérét, Mamuzsich Lázárt, amiért megfestette a közgyűlési terem díszül a polgármesternek az arcképét, noha éppen ő volt az a ki élizte a polgármesteri székből.

— *Hazudik gazember!*

kiáltott a polgármester a vasbotjával neki rohanó Mamuzsics Ágostonnak, aki azonban revolverrel fogadta támadóját. A revolvert szerencsére kicsavarták a kezéből. Ez a közgyűlési jelenet oly kínos volt, hogy egy pillanatra még az ilyenekhez már hozzászokott szabadkaiak is elámultak rajta.

Tegnap még csupán egy fővárosi lap kapott értesítést a legutóbbi közgyűlésről. Ez előkelő organuma a fővárosi sajtónak, így írja meg röviden azt a botrányos jelenetet, mely ma már az országos sajtó útján az egész országot bejárja: szégyent hozva ismét városunkra, melyet eddig is „botváros” ékes jelzővel neveztek.

Ime idáig jutottunk. Vasbot és revolver! Mert a „gazember, bitang, mestere minden gazemberségnek” és egyéb ilyen kitejézők gyenge argumentumok. — Ha egyik uri ember a nagy nyilvánosság előtt odavágja a másiknak, hogy „haszontalan gazember” ez még nem elég, ilyen produkálnak Lueger parlamentjében is, Szabadkához vasbot, a szabadkai közgyűlésre revolver kell!

„Szabadka társadalmának két kardinalis féfia!” Ezt mondta a Nemzeti Casinónak igazgatója arról az emberkről, kik újabb szégyent hoztak városunkra.

Szörnyen betegek nálunk az állapotok, amikor két ilyen férfi, kik közül az egyik városunk polgármestere — ennyire meg tud fedkezni magáról.

Két halott szelleme jelent meg a közgyűlés termében, ez a két halott okozhatta csak azt a jelenetet.

Észre kellett venni mindenkinek azt a két halottat. Az apát és fiát.

Az ősz apát, ki a városnak hosszú évekig volt polgármestere, és a fiát, ki ifjan ment a sirba!

Hallották a polgármester szavait, mely végig dörgött a nagy termen?

„Őn volt a bűnös, ki kellene irtani az ilyen gonosz lelkeket, őn a mestere minden gazemberségnek!”

Megdermedt a vér az emberekben és nem látták, hogy az ősz halott átölelte fiát, kinek szívéből patakzott a vér — de érezte mindenki a dermesztő szelet!

Nem a férfira emeltetett fel a vasbot, a „gonosz lelket” akarta kiirtani.

— És mikor bűnbánóan járult az egyik férfi a közgyűlés elé, remegő szavaiból kiértett a megbánás a fájdalom szava.

És a közgyűlés megbocsátott a vetkezőnek és a két szellem pihenni tért újra a családi sirboltjába.

Felhívás a magyar emberiséghez.

Felszólalok mint ember és mint magyar.

Van egy pusztító vész, mely áldozatait könyörtelenül elragadja. A rettegett ragályok, az ázsiai kholera, a keleti pestis nem oltanak ki annyi emberéletet, mint a tüdővész. Amazok ellen védekezhetünk határozatokkal: ez itt táboroz közöttünk. És hazánk, a szép Magyarország, az erőteljes magyar faj hazája, első sorban áll azon országok között a statisztika itélete szerint, ahol a tüdővész legtöbb áldozatot követel.

Mindenkinek meg kell döbbsenni erre a szóra, akinek keblében emberi és hazafiai szív dobog.

Évenként százezernyi embernek, kenyérkereső apának, családapólo anyának, reményteljes ifjunak a megmentéséről van szó a mi magyar hazánkban.

E magasztos célnak elérésére alakult a mellbetegek szenatoriumát felállítandó egyesület melynek legmagasabb védnöke a mi koronás királyunk, a ki úgy szereti a magyar nemzetet, a hogy a magyar nemzet szereti őtet.

Hogy az eberbaráti ügyben én szóllalok fel, arra engem Isten iránti hála kötelez.

Évtizedek előtt, harmincz évnél is régebben, oly nagyfokú mellibajban szenvedtem, hogy soha egy új tavaszt nem ígérhettem magamnak; az orvosi tudomány minden gyógyszerét kipróbálta rajtam, kétséges sikerrel. és ime most, késő agkoromban, Isten kegyelméből éppen, egészségben bírok a reám nehezült köteleességeknek megfelelni.

Minek köszönhetem én ezt?

Isten kegyelme után a jó levegőnek. Az tett újból emberré.

Teljes elismeréssel viseltetem az orvos: tudomány minden gyógyszerrei és szérumai iránt, melyekkel a romboló népbetegséget leküzdeni időtlen idők óta törekednek, de maguk az orvosok hangoztatják, hogy mindazoknál hathatósabb a tiszta lég, helyes táplálkozás s azon a szervezett edző eljárások, melyekkel ma a sanatoriumokban gyógyítják a tüdőbetegeket.

Ezt az áldást kívánja megadni a felállítandó sanatorium a szenvedő emberiségnek Magyarországon.

Egy egyszerű gyógyintézet emelendő fővárosunk legegészségesebb részén, a budai hegyek szélvédte völgyében, mely orvosi vélemény szerint a legszerencsésebb fekvéssel bír.

Ezen sanatorium felállításához szükséges összeg előteremtésére szólítjuk fel nemes érdező közönségünket.

Én magam, ki öseimtől nem örököltem nagy birtokot, kinek a szerencse nem osztott kincseket, ki folytonos munkám után életem ezer koronával járulok a szent cél eléréséhez.

Bizton hiszem, hogy mindenki, a kiben istenfélő, hazát szerető szív dobog, tehetsége szerint sorakozni fog az intézmény létrehozóihoz.

Áldás reájuk!

Dr. Jókai Mór.

Különfélék.

— **Oktober 6-ika Szabadkán.** A szabadkai dalegyesület vértanuinak emlékére a szabadkai dalegyesület gyászmisét mondott, amelyre a következő gyászkeretes meghívót bocsátotta ki: „A szabadkai Dalegyesület a szabadságharc aradi és pesti vértanuinak emlékére 1899. évi október 6-án d. e. 10 órakor a szt. Teréz főtemplomban gyászmisét mondott, melyre Szabadka város hazafias közönségét tisztelettel meghívja az elnökség. Tisztelt polgártársak! Tűzzetek ki házaikokra a gyászlobogót, öltsetek gyászruhát s jöjjetek áldozni a nagyok emlékének, kik a szabadság szent nevéért és értünk életüket adták!”

— **Eljegyzés.** A zentai vendéglő egykori bérlőjének Mihelics Mártonnak leányát, Mihelics Ilonkát a napokban jegyezte el J o ó A n d o r földink, a zentai téglagyár üzemeltetője.

— **Kinevezés.** Schmausz Endre főispán törvényadta jogánál fogva Dr. Morava Géza orvost a kózkórházba segédorvossá nevezte ki. Az orvosi létszám tehát ismét növekedett.

— **Vasuti kocsi a Dunában.** Tegnap hírnök kiegészítésével megjegyezzük, hogy Ujvidéken szombatn reggel vasúti összeütközés volt, amelynek folytán 3 teherkocsi a dunai töltésre esett. Emberéletben nem esett kár.

— **Sztantics György** újabb kiténtetése. A budapesti M. A. C. tegnap tartotta nemzetközi versenyét az Orczikertben. A nemzetközi 2 angol mérőföldes gyaloglásban Sztantics György a Szabadkai Sport egyesület tagja a bécsi és prágai gyaloglókkal szemben az első díjat nyerte (ezüstözött cognacos üveg és ezüst érem). Minthogy az európai rekordot is jóval megjavította arany éremet is fog kapni. A szabadkaiak közül még Wagner Zoltán az 1/4 angol mérőföldes futásban első díjat (ezüst érem) nyerte.

— **Ismeretlen öngyilkos.** A Veselényi utcai öngyilkos leány még mindig ismeretlen, holtteste ki van téve a zentai temető bonczházába ahol lefénnyekpezik. Valószínűleg német származású leány, ezt onnan következtek mert a tett elkövetése előtt beszélt valakivel az utcán németül s pénztárczájában egy 5 pfenniges pénzdarábot találtak. Ma reggel Jankováczirol a következő sürgőnyt vettük:

Ki volt a Veselényi utcai öngyilkos leány?

Fischer.

Meglehet, hogy valami német nevelőnő elűnt Jankováczirol s itt öngyilkos lett.

— **Kedélyes kérvény.** A tegnapi esti közgyűlésen lejártszódotott affér alkalmával a „Bácskai Hírlap” tudósítója majdnem kerék alá került, mert annál a hírlapírói asztalnál ül, amely a gármester és Mamuzsics Agoston közötti van. Lapunk munkatársa hála istennek ép egészségben került ki az afférból, mert egy revolverlövést se kapott sőt a vasbottal sem volt neki szerencséje találkozni, de a további esetleges kellemetlenségek elkerülése végett a tanácshoz a következő kérvényt nyújtotta be:

„Tekintetes városi Tanács!

Tisztelettel fordulok a tekintetes városi tanácshoz, azzal a kérelemmel, hogy a hírlapírói asztalt mostani helyéről elmozdítani és részemre olyan helyet kijelölni kegyeskedjék, ahol életbiztonságom oly erősen veszélyeztetve nem lesz. Életveszélyesnek tartom e helyet, mert a legutóbbi eset alkalmával ezt tapasztaltam, hogy csak a nagy valószínűség közönhetem, hogy ép testtel kerülök ki a hajból, — de ettől is eltekintve nagyon kényelmetlenül találok hírlapírói tisztet betöltését annál az asztalnál, mert meglehetősen igaz az, hogy a referáda írása alkalmával repülő revolvergolyók visitsanak el a fülem mellett. De ezenkívül a balesetnél is biztosítva vagyok és már kaptam is értesítést a társulattól, hogy 22% al felemelték a biztosítási díjat, mivel megtudták, hogy én annál az asztalnál csinálom a referádat. Különbön megelégszem avval is, hogyha a tekintetes városi Tanács egy Dowe-féle golyófogó páncélinget szerez be részemre.

Teljes tisztelettel

A „Bácskai Hírlap” közgyűlési tudósítója.

— **Óvás a szegedi Alföldi díj győztese ellen.** Tegnap este a sokat emlegetett ügyre vonatkozólag ismét a következő sorokat vettük: A szegedi országos kiállítás alkalmával 1899. évi szeptember hó 8-án megtartott ketős ügéd versenyen elsőnek Rózsa Béla és Hirschler Dezső fogata érkezett be. Minthogy nevezett fogat azon okból, hogy ezen lovak tiszta magyar vérűek, 120 méteres előnyt kapott, amely bemondás a Budapesten 1899-évi szeptember hó 28-án este 9 órakor, az Országos

Casino egyik termében ifj. Vojnich Sándor úr óvása folytán, a versenybírók által helytelennek találtatott és erre való tekintetből ezen első fogat lovak disqualifikáltak, amelyek miatt az első díjat második fogat, ifj. Vojnich Sándor fogata, a második díjat pedig a III-ik fogat, báró Semsy István fogata nyerte el. Rózsa Béla ur tekintettel azon körülményre, hogy őt a lovak eladója vezette tévutra, az eladóknak a lovakat vissza adja.

— **Mentőink múlt havi működése.** I. A mentő osztály a lefolyt hóban igénybe vétett a következő eseteknél u. m. Sebzés, sérülés 18 eset. Belső bajok 5 eset. Betegeknek a kórházba szállítása 29 eset. Elmebeteg szállítás 3. Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet 3. Tűzhöz kivonulás 2. Hullaszállítás 8 eset összesen 68 esetben. II) A fertőtlenítőkhöz ellenőrzés végett e hó folyamán bejelentett: Ronesolótorklob —. Vörheny 2. Kanyaró — Hólyagos himlő —. Vérhas eset, összesen 2 ezek közül fertőtlenítés eszközöltetett 2 esetben.

— **Visszahelyezett jegyző.** Már több mint egy éve hogy André Géza b-szent-lamási másodjegyző felfüggesztetett. A vizsgálat kiderítette a vádak igaztalanságát és így a derék, hazafias jegyzőt a járási főszolgabíró állásába visszahelyezte. Eddig elvont fizetését is kiadni rendelte.

— **Vak tüzlárma.** Ma reggel a városháza tornyából értesítették a tűzörséget, hogy tűz van. A tűzörség kivonult de nem volt tűz mert egy tégláegedt nem jelentette be, hogy a kemenczébe gyújtott s a nagy füst félre vezette ez inspektiós őrt.

— **Pech.** Különös pech szomorította el a napokban Zsulyevics Mihály zombori polgártársunkat. Mióta csak az osztálysorsjáték létezik, folyton költ erre az armányos dologra; mindig volt hol egész, hol fél, hol nyolczad sorsjegye, de sohasem nyert. Most is egy nyolczad boldog tulajdonosának mondhatta magát. A sok hiábavaló pénzkidobás azonban őt is mint nagyon sokunkat teljesen elkedvet lenyttette. Kedden a mikor ismét eredmény nélkül számozgatta végig a Magyarország számhasábjait, már annyira erőt vett rajta az elkeseredés, hogy valóságosan megutálta sorsjegyét és mindenáron túl akart rajta adni. Azt hitte, hogy a sok eredménytelen guszálás alkalmával magába szedett méreg egyetlen és biztos orvosszere az lesz, ha minél olcsóbban ad tul most már igazán meggyűlölt értékpapirkáján. Akadt is hosszú rábeszélés után vevője Boros Armú és Gajdos Pista a Vadászkiirt főpinczérei személyében. Amikor arra figyelmeztették, hogy hátha most kijön a sorsjegye akkor elkeseredésében csakis azt mondotta: Akkor ne is jöjjetek hozzám borotválkozni, mert levágom a nyakatokat. Ez most kedden történt. Szerdán reggel már itt volt a sürgöny, hogy a kérdéses sorsjegy 50000 koronát nyert, a pech hiába csak pech marad.

— **Véletlen halál.** Zentáról írják: Ujházi Mihály tehéncordás másfél esztendő Maris nevű kis leánya pénteken délután egy 25 liter nagyságú vizedzsza közül játszott és véletlenül a dézsába bukott. Mire észrevették meghalt. A kis anyátlan árva gondatlanság áldozata lett.

— **Nagy tűz.** Miskei Mátyás, zentai lakos tanyáján múlt hó 27-én d. u. 1 órakor nagy

tűz volt, mely alkalommal 78 frt értékű buza szalma, 75 frt. értékű csöves tengeri s mintegy 12 frt. értékű kukoricaszár égett el. A tűz állítólag úgy keletkezett, hogy a részesek a gazda határozott parancsa ellenére a szalma közelében pipára gyújtottak. A vizsgálat folyamatban van.

— **Izgalmas jelenetnek voltak lamúl vasárnap reggel az utazók a zentai vasuti állomáson.** Egy asszony és 7—8 éves kis fia a Szeged felől berobogó vonat előtt át futva akartak beszállni a vasuti kocsiába, bár még a beszállást nem jelezték. Abban a pillanatban a mikor a vonat már-már elűttötte a vigyázatlan asszonyt és gyermekét, az állomásfőnök villámgyorsan odaugrott és az asszonyt a fiával együtt visszarántotta a sinekről. Úgy halljuk, hogy ez az eset nem először fordul elő, mert daczára a legnagyobb elővigyázatnak mindig akadnak ügyetlen utazók, a kik vagy korán, vagy későn igyekeznek beszállni, amikor a vonatok érkezése vagy tolatások teszik veszélyessé a sinek közötti tartózkodást.

— **A rendörség figyelmébe.** Tudvalevő dolog, hogy a rendörségnek a közisztaságra is kell ügyelni. Ha a város külterületén nem valami minta a közisztaság ezt még megérthetjük valahogy, de hogy a város közepén legyenek olyan helyek amelyek úgy a közegészséget veszélyeztetik mint a közisztaság legelemibb követelményeinek sem felelnek meg — ezt szó nélkül nem lehet hagyni. Ez a hely a jelenlegi baromfi piacozón, a Perts-féle ház előtt van a kis utcában. Már évek óta az istállónak szennye folyik onnan az utcára Talán jó lenne figyelmeztetni a tulajdonost, hogy jó lesz csatornát csináltatni mert nagyon megbúságojják, amint hogy megis érdemelné.

— **Katona virtus.** Kazinczi Imre zentai köztívész 8 napi szabadságot élvezett otthon. Ezen időt nagyobb vigaszágok elkövetésére sére használta fel. Egyik este mulató czimborájával borközi állapotban végig flakkerozta a város utcáit, közben gyufája elfogyott, tehát Osztocs Miklós szatócsbirtija előtt megállította a kocsit és bekialtott gyufáért, Osztocs paklis gyufát hozott, a mi a vitéz mód felett megharagította és csunyan odaszólt a szatócsnak. Ez sem maradt adós a felelettel, mire Kazinczi leugrott a kocsiról és alaposan eldöngögte a szatócsot, a miért nem tudja, hogy a katonának skatulyás gyufa dukál. A vitézkedő hadit a szatócs feljelentette.

— **Holttest a Tiszában.** A zentai halászok múlt hó 26-án egy teljesen feloszlásnak indult holttestet fogtak ki a Tiszából. A rögtön megindított hivatalos vizsgálat kiderítette hogy a hulla azonos Bálint Gábor ottani lakos 13 éves kanászával, a ki még szeptember hó elején eltűnt s a kit azóia szülei és gazdája hiába köröztek. A holttestet a szokásos látlelet felvétele és a személyazonosság megállapítása után nyomban eltemették.

— **Megbokrosodott ló a Dunában.** Apatinból írják: Schvemlein Lénárd, napszámos a napokban egyfogatával a Kisdunába hajtott hogy kocsiját és lovát megmoshassa. A ló azonban valamitől megbokrosodott, mire Schvemlein ki akarta vonszolni a fogatot, de a ló tovább rohant a vízbe és belfulladt. Az elsősiét segítség csak nagynehezen menthette meg magát Schvemleint.